

یادداشت

قیمت‌گذاری انرژی
در تله سیاست‌گذاری پوپولیستی

علی صادقی همدانی

مدیر مرکز پژوهش و بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی اصفهان

در ساختارهای نهادینه‌شده، قیمت‌گذاری انرژی براساس هزینه نهایی، منابع جایگزین و چشم‌انداز پایداری اقتصادی تنظیم می‌شود. اما در جاهایی که سیاست‌گذاری در آنها تحت سازوکارهای غیرنهادینه و کوتاهمدت است، این قیمت‌گذاری به جای آنکه تابع منطق اقتصادی باشد، تابع منطق نمایندگی روانی و پاسخ هيجانی به انتظارات عمومی می‌شود. اینجا دقیقاً جایی است که مفهوم پوپولیسم وارد عمل می‌شود؛ نه صرفاً به‌عنوان یک گفت‌وگو سیاسی، بلکه به‌مثابه مکانیسم تصمیم‌گیری مبتنی بر حفظ ظاهر عدالت به جای تحقق آن.

ادبیات اقتصاد سیاسی پوپولیسم نشان می‌دهد که در غیاب نهادهای مستقل، سیاست‌گذار برای حفظ مقبولیت یا جلب همراهی گروه‌های مختلف اجتماعی، به راهکارهایی متوسل می‌شود که بیش از آنکه مسئله را حل کنند، تأخیر در بحران می‌آفرینند. قیمت انرژی یکی از نقاط کانونی این تأخیرسازی است. در این رویکرد، قیمت حامل‌های انرژی -از بنزین تا برق- نه تنها ابزار تخصیص منابع نیست، بلکه نشانگر نمادین وفاداری به توده مردم تلقی می‌شود.

در نتیجه، به جای طراحی یک سیاست هدفمند و شفاف برای بازتوزیع درآمد یا ارتقای بهره‌وری، سیاست‌گذار پوپولیست ترجیح می‌دهد قیمت‌های پایین و غیرواقعی را حفظ کند، حتی اگر این حفظ، منجر به اتلاف گسترده منابع، گسترش نابرابری بین دهک‌ها و تخریب زیرساخت‌های انرژی شود. به تعبیر دقیق‌تر، بارانه انرژی به ابزار تثبیت روانی تبدیل می‌شود، نه به سیاست بازتوزیع کارآمد.

این الگو در ایران به‌خوبی مشاهد می‌شود. در شرایطی که منابع انرژی کشور تحت فشار سرمایه‌گذاری ناکافی و رشد تقاضا قرار دارد و نابرابری انرژی میان مناطق و گروه‌های اجتماعی تشدید شده، همچنان تصمیم‌گیری درباره قیمت‌گذاری تابع فضایی است که می‌توان آن را «پوپولیسم مصلحت‌اندیشانه» نامید؛ جایی که هزینه واقعی سیاست‌گذاری به آینده حواله داده می‌شود.

در مقاله‌ام با عنوان «An Analysis of the Effect of Energy Subsidies Decreases on Welfare and Labor Market

and Transfer Payments to Households on Welfare and Labor Market» نشان دادم که امکان اصلاح قیمت‌ها همراه با پرداخت‌های جبرانی هدفمند وجود دارد. اما چنین گزینه‌ای، در شرایطی که در تصمیم‌گیری کوتاه و تابع ذهنیت سیاسی است، به سستی مورد توجه قرار می‌گیرد.

در نهایت، مسئله قیمت‌گذاری انرژی در ایران، نه یک معضل صرفاً اقتصادی، بلکه یکی از تجلی‌های ضعف نهادینه‌سازی سیاست عمومی در مواجهه با الگوهای پوپولیستی است. گذار به سیستمی که قیمت انرژی نه ابزار تبلیغاتی، بلکه ابزار سیاست‌گذاری هدفمند باشد، مستلزم بازسازی زیرساخت‌های اعتماد عمومی، استقلال نهادهای تنظیم‌گر و شکل‌گیری انتظامی فراتر از رقابت‌های روزمره برای اصلاح بلندمدت است.

خبر

ذخایر مواد غذایی به میزان کافی تأمین است

وزیر جهاد کشاورزی از تأمین مطلوب ذخایر کالاهای اساسی و مواد غذایی کشور خبر داد و گفت: کالاهای اساسی و مواد غذایی کشور موجود است و مردم نیازی به خرید زودهنگام و ذخیره‌سازی کالا ندارند. غلامرضا نوری‌فرلجه، وزیر جهاد کشاورزی گفت: تأمین کالاهای اساسی در کشور با روند ثابت خود در حال انجام است. مشکل خاصی نیست، زیرا تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان روند تولید و تأمین‌شان ادامه دارد. وزیر جهاد کشاورزی ادامه داد: با توجه به شرایط پیش‌آمده، انگیزه تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان بیشتر شده و با جدیت تمام تلاش دارند بازار مواد غذایی و کالاهای اساسی مردم کشور تنظیم و تأمین شود. او تصریح کرد: برای آنچه به دولت و وزارت جهاد کشاورزی برمی‌گردد که هماهنگ و مدیریت کند، جلسات لازم گذاشته شده و راهکارهایی که مردم باید انجام بدهند، احصا شده است.

نوری‌فرلجه گفت: بخش‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های لازم صادر شده که روند ترخیص کالاها در بنادر، ثبت سفارش کالاها و تأمین ارز مورد نیاز و تسویه حساب بدهی‌ها و طلب‌هایی که تأمین‌کنندگان دارند، با سرعت بیشتری انجام خواهد گرفت. او با تأکید بر اینکه مطالبات کشاورزان و کندم‌کاران بنا شد که سریعاً پرداخت شود، اظهار کرد: توزیع کالاها با نظارت کامل وزارت جهاد کشاورزی و نظارت کشور در حال انجام است، بنابراین هیچ مشکلی نیست. وزیر جهاد کشاورزی تصریح کرد: فرایند تدارک و تأمین و توزیع کالاها با سرعت در حال انجام است، بنابراین مردم نگرانی از این بابت نداشته باشند و نیازی به ذخیره‌سازی و خرید زودهنگام نیست.

نوری‌فرلجه گفت: کالاهای اساسی و مواد غذایی مورد نیاز مردم برای همه ایام به وفور تأمین است و توزیع آن در بازار طبق روالی که در گذشته بوده، ادامه خواهد داشت.

او با تأکید بر ذخایر مطلوب کالاهای اساسی و مواد غذایی در کشور افزود: با توجه به فصل تولید، تولید از طرف تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان کالا انجام می‌شود و نگرانی‌ای در این زمینه نداریم.

تردد اتوبوس‌های بین‌شهری برقرار است

مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های مسافری گفت: مردم نگران نباشند، حمل‌ونقل جاده‌ای همواره در خدمت مردم است و مشکلی در این بخش وجود ندارد.

احمدرضا عامری، مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های مسافری، در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایلنا با اشاره به آخرین وضعیت تریمینال‌های مسافری اظهار کرد: هیچ تغییری در برنامه تردد اتوبوس‌ها در مسیرهای مختلف کشور نداریم و تردد اتوبوس‌ها طبق روال سابق و عادی انجام می‌شود. او با تأکید بر اینکه هیچ راننده اتوبوسی کار خود را متوقف نکرده است، ادامه داد: دلیلی برای توقف کار وجود ندارد و مانند قبل از تنش‌ها خدمات‌رسانی به مسافران انجام می‌شود و سرویس‌ها متوقف نشده‌اند.

مدیرعامل اتحادیه تعاونی‌های مسافری تأکید کرد: سفرها با همان قیمت‌های قبلی انجام می‌شود و این شرایط فعلی بهانه‌ای برای افزایش قیمت بلیت اتوبوس نخواهد شد و بدون هیچ تغییری در قیمت‌ها روال عادی برقرار است. عامری افزود: شرایط جنگی کشور هوایی است و دیوانه‌ای دست به این جنایت زده که حتماً بخش نظامی عبور و دولتمردان پاسخ درخور را می‌دهند، هرچند سفرهای هوایی متوقف شده اما جابه‌جایی‌های جاده‌ای تغییری نکرده است. او گفت: مردم نگران نباشند، حمل‌ونقل جاده‌ای همواره در خدمت مردم است و مشکلی در این بخش وجود ندارد.

بالاگرفتن تنش بین ایران و اسرائیل، سناریوی بازار جهانی انرژی را معکوس کرد

ورق نفت برگشت

شعله‌ورشدن تنش بین ایران و اسرائیل تمام معادلات بازار نفت جهان را به هم ریخت. بازار نفت که پیش از این تحت تأثیر مازاد تولید و کاهش تقاضا، سقوط قیمت نفت را تجربه می‌کرد و پیش‌بینی می‌شد که بهای نفت به زیر ۶۰ دلار کاهش پیدا کند، حالا روالی کاملاً معکوس را در پیش گرفته و نگرانی‌ها برای صعود قیمت نفت و تورمی‌شدن وضعیت اقتصادهای بزرگ جهان را به دنبال داشته است.

با حملات هوایی اسرائیل به ایران، شاخص‌های نفت خام بزرگ‌ترین نوسانات روزانه خود را از سال ۲۰۲۲ در زمان حمله روسیه به اوکراین ثبت کردند و حالا تحلیلگران نگران هستند که وضعیتی مشابه شروع جنگ روسیه و اوکراین برای بازار انرژی رقم بخورد. این نگرانی به دنبال کاهش عرضه نفت از خاورمیانه ایجاد شده است.

سناریوی نفت تغییر کرد

با شعله‌ورشدن آتش درگیری بین ایران و اسرائیل قیمت نفت در بازارهای جهانی صعودی شده است. بهای نفت که تا پیش از این به دلیل کاهش تقاضا و کندشدن رشد اقتصادی جهان تا کانال ۶۰ دلار به ازای هر بشکه نفت سقوط کرده بود، حالا با بالاگرفتن تنش‌های منطقه‌ای به بیش از ۷۰ دلار رسیده و تا نیمه کانال قیمتی ۷۰ دلار پیش رفته است. این موضوع در حالی رخ می‌دهد که پیش از این پیش‌بینی‌ها حاکی از آن بود که بهای نفت به زیر ۶۰ دلار سقوط کند اما حالا ماجرا کاملاً عکس پیش‌بینی‌های قبلی پیش رفته است. قیمت نفت که امسال به بشکه‌ای ۶۰ دلار سقوط کرده و پیش‌بینی می‌شد بهای آن به زیر ۶۰ دلار برسد، حالا با بالاگرفتن تنش میان ایران و اسرائیل به‌سرعت رشد قیمت پیکار را تجربه کرده است. تا پیش از این، آژانس بین‌المللی انرژی اعلام کرده بود که عرضه نفت در سال جاری، ۶۰۰ هزار بشکه در روز از تقاضا پیشی می‌گیرد و تقاضا برای نفت رشد کمتری خواهد داشت. بلومبرگ نوشته بود که «میزان حفاری نفت در داخل و خارج از اوپک، بسیار بیشتر از رشد تقاضاست. در واقع تولید نفت رو به افزایش است».

اداره اطلاعات انرژی آمریکا در گزارش «چشم‌انداز کوتاه‌مدت انرژی» خود اعلام کرده بود که انتظار دارد تولید نفت آمریکا در سال جاری، ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یابد و ۱۳.۶ میلیون بشکه در روز برسد که موقعیت این کشور را به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده جهانی مستحکم می‌کند و دلیل اصلی ضعف قیمت نفت است.

با این حال، اوپک‌پلاس همان زمان اعلام کرد که برخی از اعضای این گروه بیش از سهمیه خود تولید می‌کنند و طبق جدیدترین گزارش ماهانه اوپک، میانگین نرخ روزانه تولید قزاقستان در فوریه، ۱.۷۶۷ میلیون بشکه بود که بسیار بالاتر از سهمیه ۱.۴۶۸ میلیون بشکه در روز تعیین‌شده برای این کشور تحت توافق نفتی اوپک‌پلاس است. نیجریه هم بالاتر از سهمیه‌اش، نفت تولید کرد اما تولید مازاد، به میزان چشمگیری کمتر بود و بیش از ۷۰ هزار بشکه در روز از سقف خود فراتر رفت.

از آن سو، سمت تقاضا تضعیف شده است. بسیاری از اقتصادهای بزرگ جهان گرفتار تبعات تعرفه‌های تجاری آمریکا هستند. برخی از تعرفه‌ها به‌ویژه تعرفه‌های فولاد و آلومینیوم که دولت ترامپ به‌تازگی اعلام کرد، ممکن است تأثیر منفی بر هزینه‌های صنعت نفت و گاز داشته باشد. با این حال، این تأثیر احتمالاً اندک است. از این گذشته رشد اقتصادی چین به عنوان بزرگ‌ترین بازار نفت جهان گُند شده است. همچنین پس از جنگ روسیه و اوکراین، بسیاری از کشورهای اروپایی به دنبال توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر خود برآمده‌اند. با تمام این احوال، بالاگرفتن تنش بین ایران و اسرائیل به‌سرعت قیمت نفت را افزایش داده است و قیمت جهانی نفت با رشد حدود پنج دلاری در بازار جهانی به بیش از ۷۴ دلار در هر بشکه رسید. تحلیلگران می‌گویند علت صعود سریع قیمت نفت، نگرانی سرمایه‌گذاران درباره اختلال گسترده در صادرات نفت از خاورمیانه است.

در همین زمینه رویترز گزارش داد که دیروز معاملات آتی نفت برنت با رشد بیش از هفت‌درصدی به ۷۴.۲۳ دلار در هر بشکه رسید. این در حالی است که قیمت نفت روز جمعه با جهش ۱۳ درصدی به ۷۸.۵۰ دلار در هر بشکه رسیده بود که بالاترین سطح روزانه آن از ۲۷ ژانویه است. نفت برنت به این صورت رشد هفتگی ۱۲.۵درصدی را ثبت کرد.

نفت خام وست تگزاس اینترمدیت آمریکا نیز ۴.۹۴ دلار (۷.۶۲ درصد) رشد کرد و به ۷۲.۹۸ دلار در هر بشکه رسید. این در حالی است که قیمت نفت وست تگزاس در طول جلسه معاملاتی گذشته با جهش ۱۴درصدی به بالاترین سطح خود از ۲۱ ژانویه، ۷۷.۶۲ دلار رسید. نفت خام وست تگزاس نیز رشد هفتگی ۱۳درصدی را ثبت کرد.

هر دو شاخص نفت خام بزرگ‌ترین نوسانات روزانه خود را از سال ۲۰۲۲ در زمان حمله روسیه به اوکراین ثبت کردند.

تحلیلگران جهانی چه می‌گویند؟

تحلیلگران جهانی با یادآوری تأثیرات جنگ روسیه و اوکراین می‌گویند که دامنه‌دارشدن تنش بین ایران و اسرائیل می‌تواند علاوه بر افزایش قیمت نفت بر سایر بازارها تأثیرگذار باشد و موجب افزایش قیمت انواع کالا از بنزین و مواد غذایی گرفته تا سایر اقلام شود. این همان اتفاقی است که سه سال پیش پس از حمله روسیه به اوکراین رخ داد و زندگی مردم سراسر جهان را تحت تأثیر قرار داد.

قیمت نفت همواره در واکنش به رویدادهای ژئوپلیتیکی بزرگ و وضعیت اقتصاد جهانی دچار نوسان می‌شود و با این حال، قیمت نفت برنت هنوز حدود ۱۰ درصد پایین‌تر از یک سال پیش است و در سال ۲۰۲۲ پس از تهاجم روسیه به اوکراین قیمت نفت از بشکه‌ای صد دلار عبور کرد.

ریچارد برون، رئیس بخش ژئوپلیتیک شرکت مشاوره بازار جهانی انرژی اسپکتس، به رویترز گفته که وضعیت فعلی «بسیار مهم و نگران‌کننده» است. اما این به معنای آن نیست که تأثیری به بزرگی مناقشه اوکراین یا حتی بحران‌های قبلی در خاورمیانه داشته باشد.

خبر

برگزاری نمایشگاه الکامپ به
تعویق افتاد

بیست‌وهشتمین نمایشگاه الکامپ که قرار بود از تاریخ ۲۷ تا ۳۰ خرداد برگزار شود، به دلیل شرایط خاص حاکم بر کشور و لغو پروازهای داخلی و خارجی و حضورنداشتن شرکت‌های بین‌المللی، به زمان دیگری موکول شد.

به گزارش ایسنا، بنا بر اعلام رسمی، نمایشگاه الکامپ ۱۴۰۴ قرار بود از تاریخ ۲۷ تا ۳۰ خرداد به مدت چهار روز با شعار سرمایه‌گذاری هوشمند و توسعه پایدار برگزار شود.

در هفته‌های گذشته گفته شده بود که ۵۰۰ شرکت در نمایشگاه امسال حضور دارند و حدود ۷۰ شرکت از چین، آلمان، ترکیه و ایتالیا هستند.

اما روز جمعه از سوی سازمان نظام صنفی رایانه‌ای استان تهران اعلام شد با توجه به شرایط خاص کشور و افزایش سطح آماده‌باش در برخی نهادهای اجرایی و امنیتی، موضوع برگزاری نمایشگاه بین‌المللی الکامپ در موعد مقرر در دستور بررسی ویژه قرار گرفت. در نهایت روز گذشته تصمیم‌گیری و از سوی این سازمان اعلام شد برگزاری بیست‌وهشتمین نمایشگاه الکامپ به تاریخ دیگری موکول شده است.

در این اطلاعیه که به‌تازگی منتشر شده، گفته شده است: ضمن عرض تسلیت به مردم شریف ایران، به‌ویژه خانواده‌های داغدار و آسیب‌دیده، با توجه به شرایط خاص حاکم بر کشور -به اطلاع همه مشارکت‌کنندگان محترم می‌رساند با توجه به لغو پروازهای داخلی و خارجی و حضورنداشتن شرکت‌های بین‌المللی، ستاد برگزاری با بررسی‌های دقیق و مشورت با نهادهای ذی‌ربط با درخواست سازمان نظام صنفی و موافقت شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی، برگزاری نمایشگاه الکامپ ۲۸ در مورخ ۲۷ الی ۳۰ خرداد ۱۴۰۴ به زمان دیگری موکول شد.

جشنواره قرعه‌کشی حساب‌های
قرض الحسنه پس‌انداز بانک رفاه کارگران

چشم‌هایی منتظرند، مهربانی آغاز راه است

۱,۰۶۵

جایزه ویژه نقدی هریک به ارزش ۲/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۱,۰۶۵

کمک هزینه خرید خودرو ساخت داخل هر یک به ارزش ۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۱,۰۶۵

کمک هزینه خرید لوازم خانگی تولید داخل هریک به ارزش ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۱,۰۶۵

کمک هزینه خرید صنایع دستی هریک به ارزش ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

و میلیاردها ریال جوایز نقدی دیگر

آخرین مهلت افتتاح حساب با
تکمیل موجودی ۱۴۰۴/۰۳/۳۱

بانک رفاه کارگران

REFAH KARGARAN BANK

روابط عمومی بانک رفاه کارگران

refah-bank.ir

۰۲۱-۸۵۲۵ (فراد)

bankrefahkargaran